

MAGYAR

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR D'HONGRIE * UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.

SZERKESZTIK: — REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.

Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5.

A Magyar Szállodások és Vendéglősök Otthona Pécelen (Pestmegye)

*Heim der ungarischen Hoteliers und Gastwirte in Pécel (Kom. Pest).
Errichtet aus den Gaben und Sammlungen der ungarischen Hoteliers und Gastwirte.*

*Maison des Hôtelières et des Restaurateurs Hongrois
Fondée des dotations et des quêtes des Hôtelières et des Restaurateurs Hongrois.*

Az Otthon a magyar szállodások és vendéglősök adományaiból és gyűjtéseiből létesült.

Célja, hogy a saját hibájukon kívül tönkrement, elszegényedett, keresetképtelen 60 évet betöltött egészséges Kartársainknak, akik a volt Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának, később Ipartestületünknek, vagy a Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetségének tagjai voltak, békés otthont nyújtson életük hátralevő napjaiban.

A folyamodványokat az előbbi feltételeket igazoló okmányokkal felszerelve az Ipartestületünk elnökségének kell megküldeni. (Budapest, V., Ferenc József tér 5.)

Kérjük t. Kartársainkat, hogy lapunkat, a **MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS-t** tegyék szállójuk olvasószobáik asztalára. éttermük ujságtartóiba.

A mi naptárunk.

1928 junius hó.	
12 Kedd	Délután 4 órakor a X. kerületi választmány ülése, Illés Pálnál (X., Kerepesi út 146.).
13 Szerda	Este 7 órakor „Jóbarátok“ vaesorája Lindmayer Jánosnál (VIII., Losonezi u. 1.).
14 Csütörtök	A május havi fényüzési adóvallomás benyújtása és a fényüzési adó befizetése 15-éig. Az alkalmazottak kereseti és rokkantellátási adójuk benyújtása és befizetése 15-éig.
15 Péntek	D. e. 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékét ápoló asztaltársaság összejövetele Gundel Károlynál (VI., Városliget). Délelőtt 11 órakor segédvizsgáló bizottság ülése az ipartestületben.
16 Szombat	
17 Vasárnap	
18 Hétfő	
19 Kedd	Este 8 órakor a „Vendéglős Ifjak“ baráti társaságának vaesorája Jankó Ferencné vendéglőjében (I. Diósárok út 4. szám).
20 Szerda	Délelőtt 10 órakor békéltető bizottsági ülés az ipartestületben. Este 7 órakor „Jóbarátok“ vaesorája Milis Andrásnál (I., Bélakert).

Vásároljuk meg szakkönyveinket!

Szakkönyveink megszerzésével szaktudományunkat támogatjuk; azoknak tanulmányozásával nemcsak műveltségünket emeljük, hanem tanításaikat üzletvitelünkben hasznosíthatjuk és ezáltal üzletünket versenyképesebbé tesszük.

Az ipartestület irodájában kaphatók:

Ballai Károly: A magyar koresmák és fogadók a XIII—XVIII. században. Ára 5.— P.

Dittmayer Andor: Gasterea. Ára 3.20 P.

Gonda Béla: A terítés művészete. Ára 4.— P.

Gundel Károly—Reichard György: A vendéglői fel-
szolgálat kézikönyve. 6.40 P.

Marensich Ottó: Szakszótár. Ára 3.20 P.

- Vezérfonal a szálloda- és vendéglőüzem megszervezéséhez és vezetéséhez. Ára 5.— P.

Palkovics Ede—Dittmayer Andor: A szakácsművészet kézikönyve. Ára 5.— P.

Ezekon kívül kapható még:

Illek Aladár—dr. Páll Béla: A rendőrfelügyeleti szolgálat és a rendőrhatalom engedélyek. Ára 12.— P.

Dr. Hetey Zoltán: Az italmérők tanácsadója. Ára 16 P.

Terjesszük lapunkat!

Szerezzünk előfizetőket!

Előfizetési díj egy évre 20 P

Segédeknek és tanulóknak 10 P

Italszükségletét

belföldi és külföldi italokban a legelőnyösebben

beszerző csoportunknál fedezheti.

*

VENDÉGLŐSÖK BESZERZSÉI CSOPORTJA RT.

BUDAPEST, IV., VÁMHÁZ KÖRÚT 8. SZÁM.

Kívánatra árjegyzéket küldünk.

MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

A szállodások és vendéglősök Otthona — valóság.

Irta: Keszey Vince, az ipartestület elnöke.

Erdemes elődeinktől vettük át az Otthon, az elaggott és elszegényedett iparostársaink menházának az eszméjét.

Lelkesedéssel adott és kitartó buzgósággal gyűjtött adományait, amelyek igen jelentékeny összegre emelkedtek, a magunk filléreivel szívesen gyarapítottuk, de fájdalom, ezt a majdnem félmillió aranykorona összeget kitevő alapot a valutaromlás úgyszólván teljesen megsemmisítette. Ez a csapás nem semmisítette meg bennünk a gondolatot, az otthon eszméjének szeretetét, sőt annál inkább sarkalt, hogy új erővel, fokozott buzgósággal törekedjünk az alapot újra összehozni. Hála kartársaim jó szívének, amely a nehéz gazdasági viszonyok dacára újra meghozta a maga áldozatát, köszönet a velünk rokonszenvező társadalomnak, hogy anyagi támogatásával a régi óhajunk megvalósításában barátian segített bennünket. Mert az elolvadt alapot az utolsó pár év alatt sikerült annyira megnövelni, hogy azt a zászlórudat, amelyet elődeink adtak a kezünkbe Pécelen e hó 6-án az anyaföldre tűzhettük s zászlaját büszkén lengeti a szél és hirdeti, hogy ez a kastély a magyar szállodások és vendéglősök Otthona!

Egy emberöltőnél nagyobb idő múltán mégis valóság lett az Otthon! Nézegethetjük szép épületét, körüljárhatjuk nagy területét s büszkén doboghat szívünk, mert minden idő mostohasága, nehézségei, akadályok, akarataink fellendülései és elcsüggedései után mégis eredményt hirdethetünk: a magyar szállodások és vendéglősök akarata mindezeket diadalmaskodott és a hön óhajtott jóléti intézményünket megvalósítottuk!

Boldog melegség járja át bensőmet, hogy ezt megérhettem, boldog reménység él lelkemben, hogy ez épület áldásos hivatásának a legjobban fog megfelelni s elszánt akaratom, hogy ezen együttes alkotásunkat úgy adjam át az utánunk következő nemzedéknek, hogy fentartásának szilárd alapjait is megvessük.

Mert feladatunkat, amelyet elődeinktől átvettünk, még nem végeztük el.

Ezen jóléti intézményünk további fejlesztése utódainkra fog hárulni, de hogy e munkájukat minél sikeresebben végezhesék, hogy Otthonunkat minél előbb kibővíthessék, szükséges, hogy annak mai kereteiről minél jobban gondoskodjunk. Tehát arra a lelkesedésre, arra az áldozatkésziségre, arra a lankadatlan buzgóságra, amelyet a múltban és a jelenben kifejtettünk, még szükség van! Mert nagy dolog volt az Otthont száz nehézség dacára létrehozni, de nem kisebb feladat annak sorsáról megfelelő módon gondoskodni.

Éppen ezért ez ünnepélyes pillanatban, amikor az előljáróság egyhangú határozatából a péceli kastélyt átveszem s azon az Otthon zászlóját kitűzöm, bizalommal fordulok kedves kartársaimhoz, hogy további egyéni adakozással, ismerőseik és szállítók hajlandóságának megnyerésével, gyűjtsenek össze tőlük oly összeget, amely egyelőre 10—20 szegény társunk eltartására elegendő legyen.

Nehéz viszonyok közt végeztük el feladatunk első felét, a nehéz viszonyok ne akadályozzának meg bennünket feladatunk másik felének elvégzésében, az Otthonunk létének biztosításában!

A szociális biztosítás.

(i.) A népjóléti minisztérium öregség, rokkantság, özvegyesség végül árvaság esetére kötelező biztosításról szóló törvényjavaslata most van az országgyűlés tárgysorozatán. Mire e sorok napvilágot látnak, jelentékenyebb módosítások nélkül bizonyára el is fogadják s nemsokára törvénytárunkba iktatják.

E törvényt a magyarországi szociálpolitika nevezetes alkotásának szánta a kormány: ezzel akarja tudniillik teljessé tenni a munkásvédelmi törvényhozást, a betegségi, a baleseti biztosítás rendszerét kiegészíteni, befejezni.

Természetesen, e törvényjavaslat, általában a munkásjóléti törvényhozás intenciója rokonszenves előttünk, mert munkásainkról való gondoskodás nemcsak a társadalom érdeke, hanem az ipari

termelés nyugodt menetének a biztosítása is. A helyes szociális politika feladata elsősorban, hogy általa az egyes osztályok közötti egyensúly fenntartassék, mert ennek fentartása többek között a termelésnek ad lendületet. Sőt azt is elismerjük, ezt az elvet maguk a munkások is elfogadták, hogy a szociális terhekhez mind a két érdekelt félnek kell hozzá járulni s így e terhek részben a termelés szükségszerű többköltsége, amely a munkaerő konzerválása révén s a kihasználhatóság emelésével térül meg.

Azonban a terhek megállapításakor számolni kellene az ipar, itt főképen a kisipar s ennek keretében a mi iparunkra gondolunk, teherbíró képességével, nemkülönben a munkások keresetével.

Csupán ebből a szempontból időszerűtlen e

Fagyos szentek...

Irta: *Petrányi Ferenc.*

javaslat, mely a biztosítás teljes terhét az érdekelt két osztályra, a munkáltatókra és a munkásokra hárítja, míg a nagy társadalmat ebbeli kötelezettségei alól mentesíti. Sőt e javaslat törvényvé válása után az állami- és a községi költségvetésekben eddig szereplő szegényes szegényügyi támogatások, minthogy e törvénnyel a szegényügyet is elintézni vélik, féltő, hogy megszűnnek majd. Ha e javaslat indokolása szerint is a szociális biztosítás az egész társadalom érdeke, akkor a fentartás terheit is miért nem osztotta szét a kormány az egész társadalomra és miért egyedül a tehertől roskadozó iparúzókra rak újakat, akkor, mikor a régi terhek mellett is teljesen elérhetetlen az ipar gyümölcsöző gyakorlása?!

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy a helyes szociálpolitikát, a munkásjóléti törvényhozást nemcsak általános emberi érzelmekből fogadjuk rokonszenvesen, hanem az ipari munka biztosítására szükségesnek tartjuk, annak részbeni terhét készséggel vállaljuk is, azonban helytelennek tartjuk azt, hogy tőkével, személyes munkával, teljes erkölcsi és anyagi felelősséggel folytatva iparunkat, tehát a munkásoknál nagyobb kockázattal véve részt az ország termelő munkájában, a munkáltató sorsa abszolút gondozatlan, jövője teljesen bizonytalan legyen. A mai gazdasági viszonyok mellett a kisiparos meg nem vagyonosodhat, munkaképtelen öreg napjaira pénzt nem gyűjthet, örül, ha üzletével, iparával pusztá lényét fentarthatja, esetleg kötelezettségeinek, különösen gyermekeivel szemben érzett kötelezettségeinek eleget tehet. Mindamelllett jövőjére is gondol, társadalmi szervezeteket alkot e célra, mint nálunk a nyugdíjgyesület, a menház. Azonban milyen szizifuszi munka ez! A munkáltatók öregség biztosítására, temetkezés és özvegy támogatás céljából alakult szervei mennyire tengődnek! Az a lendület, amellyel az ifjabb iparos ezen társadalmi szervezetek révén öregségére, a múlt idők végére gondol, hogy lanyhul el, de nem azért, mintha akár a szükség érzése, az önsegítés vágya fakulna meg, hanem azért, mert a növekvő terhek, a romló gazdasági viszonyok pusztító ereje olyan anyagi helyzetbe juttatja, hogy a maga és családjának biztosítására nem jut pénze, ugyanakkor esetleges munkásaival szemben való biztosítási kötelezettségére a végrehajtás ultima rációjával is kényszeríti az államhatalom.

A magyar szociális politika míg egyrészt megvédeni törekszik a munkásokat, gondozza testi egészségüket, biztosítja öregségüket (bár nem kielégítő módon), másrészt a termelés másik szervét, a munkáltatókat munkaképtelenségük esetén — a szegényház kapujáig juttatja el. Még jó, ha valaki be is jut!

Barátságos összejöveteleinken ne feledkezzünk meg jóléti intézményeinkről: agítáljunk az *Otthon* és a *Nyugdíjgyesület* érdekében. Ezen intézményeink erősítésével magunkat erősítjük!

Szervác, Pongrác, Bonifác, a három fagyos szent, utánuk kullog Orbán, ez még néha azt is learatja, amit a másik három meghagyott. A zsenge szőlő-hajtások, gyümölcsfák ellenségei. Amit fagyos leheletükkel érintenek, annak vége van. Rendszerint virágjában öli meg kiszemelt áldozatait. Nyomában pusztulás jár. Szomorúság váltja fel a vidámságot, nem hangos többé daltól a hegyoldal, a füstös, a cigány hegedűjét nem cincogtatja, a szőlő esősz pisztolyát nem durrogatja, a lányok nem fonnak szüreti koszorút, nem várja őket a nemesi kuria. Leszüretelték már a fagyos szentek.

Már néhány éve így tart ezt, mintha átok verte volna meg bortermésünket. Szőlős gazdáink, a földművelésügyi kormány, tehetetlenül, tanácstalanul állnak ezzel az elemi csapással szemben.

Ha rövidesen meg nem változnak a légköri viszonyok, szőlőkultúránk veszendőbe megy.

Ehhez hozzájárul a drága napszám, a nagy adók, a szőlő ápolásához szükséges anyagok árának folytonos emelkedése, az aránytalanul magas fogyasztási adó.

Pedig a mai rossz gazdasági viszonyok mellett a bor árának drágulása, egyuttal a fogyasztás esökkenését is jelenti, mert ahol nem telik kenyérre, hogyan telne ott borra, pláne drága borra?

Láttuk 1921—22-ben, amikor a jobb minőségű bor ára literenként vendéglői kimérésben 6000 koronába került, mai érték szerint 48 fillérbe, milyen óriási volt a borfogyasztás. Ugyanazért a minőségű borért ma két pengőt kell fizetni. Ezt az árat a mai kereseti viszonyok nem bírják el.

Ez okozza a borfogyasztás nagymérvű esökkenését. Így állunk borexportunkkal is. A mai bortermelői árak nem tudják felvenni a versenyt a spanyol, az olasz, a görög és a franciaországi borárakkal. Vannak azonban más okai is a borfogyasztás esökkenésének. Ezen okok között első helyen szerepel egyike a legsúlyosabbnak az, amely a bortörvény egyes rendelkezéseiben rejlik.

Mindég és mindenkor fontos tényező volt a renomé, a jó hírnév. Hogyan tudná az apa férjhez adni a leányát, ha előzőleg világgá kürtölnék azt, hogy céda a leánya. A nyakába akaszthatja akár a Dárius kincsét is, mégsem fog kelleni senkinek.

Igy van ez a borral is. Hiába bástyázzuk körül szigorú rendeletekkel, ha úton-útfélen rossz hírét költik. Emlékezzünk csak az Engel-féle esetre. (Pécsett nagyborkereskedő volt.) Borhamisításért lett elítélve. Kötelezték, hogy az ítéletet úgy a hazai, mint a külföldi lapokban közhírré tegye. Az eredmény az lett, hogy bizalmatlanná tették a külföldet boraink iránt. Hiába sallangozták fel dicsérő reklámokkal, nagyon sok idő kellett hozzá, hogy újból visszatudták szerezni boraink régi jó hírnevét.

Többször említettem már, hogy eszünk ágába sines a borhamisítókat megvédeni, de a kipellengérezés többet árt az ügynek, mint amennyit használ. A rossz hír hamarabb terjed, mint a jó, mert az ember természete szerint inkább az előbbit, a rosszat hiszi el.

A rossz hír magvát kiirtani olyan nehéz, mint a rágalomét. Először csak sugdosva adják tovább, azután

Gondoskodunk munkásainkról, gondoskodjunk magunkról is!

már szárnyra kel és mint a sas madár, keringve szemeli áldozatát és a végén lecsap rá és öl.

A mi törvényhozóink úgy gondolták, amikor a bortörvényt megalkották, hogy az ítéletek nyilvános kihirdetésével el fogják riasztani a borhamisítókat. Teljesen téves felfogás volt.

A kipellengérezés ikertestvére a botbüntetésnek, a bűnügyi muzeumba való, mint a spanyol inkvizíció eszközei.

Az ilyen rendelkezések a mai művelt társadalomhoz nem méltóak és célhoz nem vezetnek. Mint boros ember (ne úgy méltóztassék értelmezni, hogy részeges hanem úgy, amint a „szenes ember“-t) magam is kívánom a magyar borok védelmét, de válogatott eszközökkel, olyanokkal, amelyek annak jó hírnevén esorbát nem ejtenek és nem riasztják el a fogyasztó közönséget. Kereplővel nem lehet mókust fogni. Csalátekkel igen. Okos asszony a férje botlásait a köténye alá rejti, de nem áll ki a piac közepére szégyenét kihirdetni.

Egy más oka a borfogyasztás csökkenésének az, hogy bárkinek, nagyrészt olyan egyéneknek adnak italmérési engedélyt, akiknek halvány fogalmuk (dunsztjuk) sincs a bor kezeléséről, olyan embereknek, akik annyit sem értenek a borhoz, mint a tyúk az ábécéhez.

Az állam nagy költséggel megalkotta Budafokon a pincemesteri tanfolyamot, nyilván azzal a céllal, hogy minél nagyobb számban bocsássa országgá a szakképzett pincemestereket. Miért ne lehetne törvénybe iktatni azt, hogy italmérési engedélyt csak az kaphat (kivéve a szakképzett vendéglősiparosokat), aki elvégezte a pincemesteri tanfolyamot?!

Autót, mótorkerékpárt csak az vezethet, aki arra képesítést nyert. Gépkezelő, fűtő csak az lehet, aki levizsgázott. Nem csak az autót, mótorkerékpár gázolhat, nemcsak a gőzkazán, eséplőgép robbanhat fel, de néha a bor is megöli az embert.

A borfogyasztó közönség ízlése ma már annyira kifinomodott, hogy zagyva, zavaros boritált nem igen lehet pohárba tölteni. Amíg nem állottak elég pincészeti eszközök rendelkezésünkre, menthető volt a kezeletlen borok kimérése, de a mai modern technikai berendezések mellett igazán meg nem engedhető.

A különbség az iskolázott, kezelt bor és az iskolázatlan, kezeletlen bor között olyan mint a korpa cibere meg a töltött káposzta között, vagy helyesebben a csiszolt és a csiszolatlan gyémánt között.

A nyers bor forgalombahozatala egészségügyi szempontból is kifogásolható. Az új, félig kiforrott bor nem is annyira részegítő, mint inkább bénító hatású az emberi szervezetre. Sokszor hallottam a kérdést felvetni, hogyan lehet az, hogy a bor az ember fejébe száll, de nem részegíti, nem bódítja meg, hanem a lábait hagyják el. Ez a bénulás bizonyos fokú stádiuma, mely közel jár a guttaütéshez.

Tudvelévő dolog, hogy az új borban az emberi szervezetre káros anyagok pl. szénhidrát és különböző baktériumok vannak, amelyek csak a nyílt fejtés, a levegővel való érintkezés, pasztörizálás, szűrés vagy derítés által válnak ki a borból. Az ember élő szűrőgép, azzal a különbözettel, hogy nem váltja ki a káros anyagokat, hanem felszívja, magába veszi azokat. Gyomrán át a vérébe onnan a testben szétoszlik.

Az emberiséget tudományos felolvasásokon, az újságokban orvosi tanácsadással világosítják fel arról, hogy mik azok a dolgok, amelyek ártalmasak az ember

szervezetére. És mivel ezek között foglal helyet a nyers bor is, annak fogyasztásától szintén tartózkodik.

Ha tehát azt akarjuk, hogy ezáltal se csökkenjen a borfogyasztása, arra kell törekednünk, hogy csakis jól, szakszerűen kezelt, baktériummentes borok kerüljenek forgalomba. Békében Wienben a vendéglőkben mindenütt kifogástalan minőségű, jól kezelt borokat lehetett kapni. Csak úgy hemzsegték a helyiségek a vendégektől. Tele voltak „Weinbeiszerekekkel“. Zavaros bort (Heurigert) kizárólag csak mint szezon cikket árusították szüret után.

*

A sörfogyasztás viszont emelkedik, bizonyára azért is, mert a sör jóval olcsóbb, mint a bor, továbbá könnyebb, egyszerűbb a kezelése, nem kíván nagy tőkebefektetést, minősége elsőrendű. Ujabbán sörgyáraink versenyeznek egymással abban, hogy melyik tud kitűnőbb sört gyártani. Ezért sikerült nekik a külföldi sört majdnem egészen kiszorítani.

A sör rossz hírét nem költik. Jól reklámozott cikk. Annyira terjed a fogyasztása, hogy ma már szín magyar városainkban, községeinkben, ahol azelőtt azt tartották, hogy a sört, az árpalevet, csak a disznó vagy a német sógor issza, a magyar ember pedig bort iszik, ma már többnyire sört fogyasztanak.

Sörhamisításért italmérőt még soha sem büntették meg. Nincs kitéve semmiféle zaklatásnak. A jelenleg érvényben lévő bortörvény ezer alkalmat szolgáltat a birságolásra. Pesti szójárással mondva, minden smoncaért megbüntetik az embert. Éppen ebben látom az okát annak, hogy az italmérők is a sört jobban erőltetik, mint olyan eladási cikket, amelyért semmi bántódása sem történik.

Orvosaink a sört tápereje miatt szoptatós anyáknak ajánlják. Könnyen konzerválható, palackozva hetekig eltartható a sör. Ha hibás kieserélik, jeget adnak hozzá, helybe szállítják és még számtalan érvet tudnék felsorolni olyat, amely a sört helyezi előnybe.

Sajnálattal állapítottam meg ezen tényeket, de fontosnak tartottam rámutatni arra, hogy a jelenlegi helyzet milyen veszedelmeket rejt magában. Talán fagyos szentjeinket jobb belátásra bírja és némi enyhülést hozand!

Nagy-tényi boros pincék felett áll egy kis kápolna a néhai szőlőbirtokosok emeltették a szőlők védőszentje Szent Donát tiszteletére. Alapítványt is tettek. Minden év szeptember 8-án kimegy oda a zarándoklat könyörögni, hogy a szőlőt ősszel el ne verje a jégeső, tavasszal ne érje a fagy lehelete. Zsolozsmát énekelnek . . .

Ha még sokáig tart iparunkban a fagykár, mi is oda zarándokolhatunk Szent Donát kápolnához kántálni

„Én édes Jézusom könyörögj érettünk“.

A bor árának megállapítása.

Irta: Malosik Ferenc.

Egy régi német közmondás szerint: Er hat seine Rechnung ohne den Wirten gemacht. Éppen Gundel Károly barátom utalt lapunk legutóbbi számában arra, ne ötletszerűen állapítsuk meg árainkat, hanem ceruzával számítsuk ki azt. Minthogy sajnos, sok olyan vendéglős van, aki gazda nélkül (die Rechnung ohne den Wirten) készíti el számlá-

ját, illetve árait, szükségét látom annak, hogy számítási példát mutassak be abból a rещzortból, amelyben elég nagy tapasztalatom van.

A vendéglői üzemnek két fő bevételi forrása van, Egyik a konyha, a másik a pince. Ha ezek jövedelmezőségét (rentabilitásukat) akarjuk ellenőrizni, úgy megfelelő, bevált rendszerű könyveket kell vezetnünk. Ha ilyen könyvekkel rendelkezünk, úgy igen könnyű lesz számításainkat végezni. Könyveink adatai alapján egyszerűen számíthatjuk ki az önköltségi árat, valamint ezek alapján ejthetjük meg az üzemi kalkulációnkat, azaz a haszon és a kiadás mérlegelésével üzleti számításainkat is.

Ha tehát bepincézett boraink önköltségi árát akarjuk megállapítani, akkor nemcsak a vételárát, annak kamatját, az egyéb készkiadásokat (mint pl. a szállítási költség, a munka-, a beraktározási díjakat), a pincebér és felszerlések arányosan eső részét kell figyelembe vennünk, hanem az apadást, beleértve azokat is, amelyek a fejtés, derítés, szűrést stb. által származnak.

Például a következő számítást mutatom be: Badacsonyan 100 liter bort vásároltam budafoki pincémbé szállítva literenként 2 pengő árban. Eddig két olyan kiadásom van, amely alig változik: az áruba fektetett tőke, ennek kamatos kamata és a bor apadása. További kiadásaim lesznek a borkezelési költség, minthogy vendéglőm Budapesten van, Budafokról a szállítási díj és a borfogyasztási adó. Mikor már a bor a pesti vendéglőm pincéjében van, hozzá kell számítanom az üzleti (rezi) kiadásaimat, (amelyek mindenkor az üzlet dologi és személyi kiadásai szerint igazodnak) s végül, mikor ily módon megállapítottam a bor önköltségi árát, hozzáveszem a megfelelő haszonszázalékot, s minthogy 2.50 pengőnél nagyobb összeg jött ki, a fényüzési adót is. Az olcsóbban (t. i. literenként 2.50 pengőnél olcsóbban) mért borknál a forgalmi adót.

Most ezeket fejezzük ki számokban:

a bor vételára	200 pengő
kamatos kamatra 10%-ot véve	20 pengő
apadásra évi 2%-ot számítva	4 pengő
szállításra és fogyasztási adóra	30 pengő
üzleti (rezi) kiadásokra (ez üzletenként változik) vegyünk 50%-ot	127 pengő
tehát a kétszáz liter bor	381 pengőbe került.

Ily módon kihoztam a bor eladási árát, amely literenként 3.81 pengő, amihez a 10%-os fényüzési adót hozzáveszem a végső eladási ár 4.20 pengő lesz.

E számítás a hordós borra vonatkozik. Ha a bort palackozom, akkor ehhez az árhoz hozzá kell venni még a címke, a dugó, a kupak és a parafin stb. árát is.

A kalkuláció ezen módjánál nem érhet bennünket veszteség.

Bortermelésünk és sörtermelésünk néhány adata.

A m. kir. központi statisztikai hivatal szerint

Magyarország musttermése	1923-ban	4.640.250 hl.
	1924-ben	1.363.172 hl.
	1925-ben	3.440.795 hl.
	1926-ban	1.296.304 hl.

volt.

Ez a négy évi adat igen világosan szemlélteti szőlőtermelésünk hanyatlását. Ennek több oka van.

Legszembetűnőbb a borkivitel teljes hiánya. A békeévekben bortermelésünk 25—30%-a ment ki vámkülföldre; a bővebb termésű 1925. évben 5.3%, az 1926. évben pedig már csak 2.10% volt a borkivitelünk mennyisége. Ennek négyötöde Ausztriába, egyötödén pedig Csehszlovákia, Lengyelország és Svájc osztozott.

A termés mennyiségére természetesen nagy hatással van az elemi csapások kisebb-nagyobb volta. Így az 1926-os évben igen súlyos volt a szőlőbetegségek pusztítása, kisebb természetű a fagy, a jégkár.

A magas termelési költségek, a termés nehezen értékesíthető volta miatt számos szőlőterület felszántának s a jóval kisebb költséggel járó szemtermelésre használják föl a hajdani szőlőföldeket. Mert pl. a bőtermésű 1925. évben egy katasztrális hold szőlőterület termésének átlagos hozama 270.9 pengő, mely a költségek levonása után alig jelent valami hasznot. Addig az 1926-os év átlagos hozama 166.7 pengő, még a készkiadásokat is alig térítette meg a termelőknek.

Köztudomású az, hogy a termésmennyisége fordított arányban van az árával. Bő termés olcsó árát, sovány termés magas árát eredményez. Ezt is szemlélteti az 1926-os termés. Ugyanis 1926-ban 62.3%-kal kevesebb musttermés volt, mint az előző évben, értékben azonban csak egyharmaddal lett alacsonyabb, pontosan 38.8%-kal.

Sörtermelésünk független az időjárástól, ebben az elérhető fogyasztás a termelés kerete.

Így 1926 szeptembertől 1927. márciusig terjedő időszak belföldi fogyasztása sörben 328.275 hl. volt; ennél valamivel több volt ugyanezen idők termelése: 328.319 hl. A sörkivitel egy árnyalattal több, mint a behozatal: behozatal volt sörből a jelzett időszakban 818 hl, kivitel pedig 862 hl.

A IX. nemzetközi antiprohibicionista kongresszus,

május második felében Bécsben tartotta nagy részvétel mellett beható tanácskozásait. A kongresszuson részt vett az osztrák kereskedelem és földművelésügyi miniszter is. Az előadások tárgyai voltak az antiprohibíció (az alkoholelles mozgalom ellensúlyozása) jelentősége; a prohibíciós törekvések nemzetközi jogviszonyai; a sörgyártás; az alkoholkérdés; a szesz iparok gazdasági jelentősége stb., stb.

A kongresszus határozatai a következők:

1. A nemzetközi antiprohibíciós liga újból az emberi méltóság alapján áll, a szesz italok tisztességes gyártását és mértékletes élvezését hirdeti.

2. A liga újból tiltakozik a szesz italoknak túlságosan magas megterhelése ellen, mely részben vámok és adók által történik. Hangsúlyozza, hogy ilyen módon a csempésztést és az egészségre ártalmas egyéb italok fogyasztását mozdítják elő, nem tekintve a nemzetközi kereskedelmi összeköttetések megzavarását.

3. A liga felhívja az egyéni szabadság híveinek figyelmét, valamint az egyes kormányokat, amelyek az egyéni szabadság megvédésére kötelezettséget vállaltak, a prohibíciós (antialkoholista) propaganda ügynökeinek ravasz rágalmainra, melyek csupán korlátozó rendszabályok örve alatt valójában a szesz italok termelésének, kereskedelmének és fogyasztásának tönkretételére törekszenek.

A kongresszuson a magyarok is képviselve voltak s a határozatokat a kormányhoz a Magyar Szőlőtermelők Országos Egyesülete juttatja el.

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: dr. Kejzlár Gyula, tit. ár.

Előljárósági ülés.

Ipartestületünk előljárósága e hó 5-én tartotta rendes havi ülését, amelyen az előljárók igen nagy számban vettek részt.

Az ülésnek — a jelentéktelen adminisztratív ügyeken kívül — egyetlen tárgya volt, az elnökségnek az Otthon céljaira való házvételre vonatkozó javaslata.

Keszey Vince elnök ismertette a házvétel előzményeit s több helyszíni szemle után a megvételre javasolt péceli objektum mutatkozik a legalkalmasabbnak. A ház, illetőleg az ottani elnevezés szerint a kastély 2183 négyszögöl területen van, egy emeletes és 29 azonnal használható helyiséggel, gazdasági udvarral és épületekkel, felszerelésekkel együtt 100.000 pengő. Az előljáróság a megvételhez egyhangulag hozzájárult.

Molnár Sz. Dezső dr. ügyész ismertette ezután az igen előnyös adás-vételi szerződést, amelyet helybenhagyóan tudomásul vettek.

Ezen határozat alapján Keszey Vince elnök e hó 6-án írja alá az adás-vételi szerződést és veszi birtokba a házat.

Az Otthon bizottság alapszabályait külön, rendkívüli előljárósági ülésen vitatják meg.

Végül a további propaganda-tervét ismertette az elnök.

A határozat alapján tehát megvalósult a szállodás és vendéglős Otthon, amelynek jelentőségét a vezető cikkünk méltatja.

Leventetáborozás.

Herrmann Miksa kereskedelemügyi miniszter az alábbi sorokkal fordul a leventeköteleseket foglalkoztató munkáltatókhoz:

A székesfőváros törvényhatósági testnevelési bizottsága az 1927. évi nyári leventetáborozás eredményeinek tárgyalása során megállapította, hogy iparosaink nagy része a leventetáborozással szemben nem tanúsít kellő megértést és leventeköteles alkalmazottainak lehetetlenné teszi a leventetáborozás előnyeinek élvezését az által, hogy az e végből szükséges két heti szabadságot alkalmazottaitól megtagadja. Bár a leventetáborozás költségei egyáltalán nem terhelik a munkaadót, mert ezeket a költségeket más úton teremtik elő s voltaképpen csak arról van szó, hogy a munkaadó két hétig tartó, fizetés nélküli szabadságot engedjen leventeköteles alkalmazottainak, el kell ismerni azt, hogy az esetek egy részében a fennforgó üzem viszonyok nehezzé tehetik a munkaadónak azt, hogy alkalmazottjának munkáját két héten át nélkülözze. Ezért nem lehet fenakadni azon, ha a munkaadó komoly és el nem háriható okok fennforgása esetén alkalmazottjának a leventetáborozás céljára szabadságot nem ad. Ezzel szemben nyilvánvaló azonban az is, hogy az esetek jelentékeny részében a leventeköteles alkalmazottak részére két heti fizetés nélküli szabadságnak engedélyezése nem ütközik elháríthatatlan akadályokba s a munkaadóra nem jelent olyan terhet, amelyet ne vállalhatna. A leventetáborozás a szerzett tapasztalatok szerint rendkívül áldásos hatással van a leventeköteles korban lévőkre s olyan lelki és testi felfrissülést eredményez,

amely a munkakedv és a munkakészség emelkedésében is kifejezést nyer, amelynek a munkaadó is kétségkívül előnyét látja. Ezeken a közvetlen előnyökön felül igen jelentős közszempontok is kívánatosak teszik, hogy a leventeköteles korban levők a fennforgó lehetőségek határain belül mennél nagyobb számban vehessenek részt a nyári leventetáborozásban. Ezeket a közszempontokat felesleges lenne vázolni, mert ezekkel ma már mindenki tisztában van. Ezért azt a kérelmet intézem az érdekeltekhez, sziveskedjenek ezt a meleg pártolásra érdemes ügyet jelentőségének teljes átérzésével magukvá tenni s sziveskedjenek tekintélyüknek és befolyásuknak latbavetésével előmozdítani azt, hogy munkaadóink mindazokban az esetekben, amikor ennek elháríthatatlan akadályok útját nem állják, hozzák meg leventeköteles korban levő alkalmazottaik javára azt az áldozatot, hogy nekik a leventetáborozásban való részvétel céljából kétheti fizetés nélküli szabadságot engedélyezzenek. Meg vagyok győződve arról, hogy munkaadóink nem fognak elzárkózni, hanem a fennforgó nehéz viszonyok között is módot fognak találni arra, hogy a leventetáborozás nemes céljait előmozdítsák, mert ezzel nem csak az alkalmazottaikat kötelezik hálára, hanem a nemzet jövőjét is hatásosan szolgálják.

Ipartestületünk jogtanácsosa

dr. Molnár Sz. Dezső, lakik IV., Városház ucca 10.

Legolcsóbb gyári áron

új cikkeket

hozunk forgalomba.

Zsákokat

minden nagyságban, gabona, liszt stb. részére

Szalmazsák

Ponyvaszöveteket,

(vízhatlan)

Rolettazsávolyokat,

Matraczsávolyokat,

Szőnyegvédő,

Lenvászon-futókat

Szőnyeg- és Butorszövetgyárak rt.

ezelőtt

Haas Fülöp és Fiai

Budapest, V., ker. Vörösmarty tér 1. szám.

Budapest, IV., Károly király út 26. szám.

Sopron, Várkerület 123.

Szombathely, Erzsébet királyné ucca 24.

Szakkönyveink olvasásával versenyképesebbé tesszük magunkat!

ADÓKÖZÖSSÉG

Az 1929. évi adóátalány

a folyó 1928. évi forgalom után lesz megállapítva. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a folyó év üzleti forgalmáról minél pontosabb adataink legyenek. Bár az adóközösség tagjai a forgalmi adókönyvet nem tartoznak vezetni, azonban minden jól vezetett üzletben a napi bevételekről és kiadásokról pontos naplót vezetnek.

Jó előre felhívom kartársaim figyelmét erre a körülményre és kérem, hogy üzleti bevételeiről, ha más-ként nem, oly módon, mint eddig a forgalmi adókönyvében, nap-nap után jegyezze föl bevételeit és hónapról-hónapra állítsa össze abból a célból, hogy ezen adatok birtokában módunk legyen a folyó, sajnos, lényegesen gyengébb üzletmenetnek megfelelően leszállíttatnunk az 1929. évi adóátalányt.

Bandl Ferenc elnök.

Az adóközösség helyisége:

V., Ferenc József tér 5. Hivatalos órák köznapokon d. e. 10—12. Az adóközösség folyószámlája a Magyar Országos Takarékpénztár központi intézetében (IV., Bécsi u. 7.) van, amely minden hó elsején póstai befizetőlapot küld a tagoknak, amelyen az adóátalányösszeget díjmentesen lehet befizetni.

H Í R E K

Belatiny Artur

a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke a Felsőház tagja lett. A kiváló képességű és meggyerő modorú, köztiszteletben álló férfi hasznos tagja lesz a törvényhozás felsőházának, ahol ipari ügyekben érvényesíteni fogja tudását és tapasztalatait.

Kitüntetés.

Bánovszky János vendéglőskartársunknak nemzeti szempontból értékes szolgálataiért a Kormányzó úr legfelsőbb elismerését nyilvánította.

Meghívó.

A budapesti szállodás és vendéglős szakiskola f. évi június hó 1-én (hétfőn) d. u. 4 órakor tartja meg szokásos évváró vizsgálatát a IX., Lónyai u. 6. sz. a. elemi iskola tornatermében. Szakiskolánk évváró vizsgálata a jövő generáció nevelésének munkásságát, annak eredményét állítja mielőtt s már ez a szempont is tegye kötelességünké azt, hogy azon minél nagyobb számban jelenjünk meg.

Palkovics Ede

m. kir. kormányfőtanácsos,
felügyelő bizottság elnöke.

Háztartási továbbképző

tanfolyamot tart fent a székesfőváros IV., Prohászka Ottokár uccai iskolapalotában.

Ebben az igazán gyakorlati felső leányiskolában

elsősorban az életre nevelik a leányokat, oly gyakorlati ismereteket szereznek itt elméletben és főleg gyakorlatban, amelyet akár saját háztartásukban, akár esetleg a mi szakmánkban hasznosíthatnak.

Ezt az iskolát a bécsi szállodás és vendéglős ipartestület által felállított *Höhere Lehranstalt für wirtschaftliche Frauerberufe*, nemkülönben a Németországban oly nagyon kedvelt *Frauenoberschule* alapján szervezték meg.

Két tagozata van: 1. az *egyéves* háztartási és főzőtanfolyam; 2. *hároméves* háztartási továbbképző tanfolyam.

Az elsősorban: szükséges elmélet mellett a fősúlyt a gyakorlati kiképzésre fordítják, míg a másodikban alapos elméleti és bővebb gyakorlat alapján mindazon ismeretre és ügyességekre tanítják a tanulókat, amelyek nagyobb üzemek, intézetek öntudatos vezetésére képesítik.

E tanfolyamokra a középiskola legalább négy osztályát végzett és 18 évesnél nem idősebb lányokat vesznek fel.

Bennünket a székesfőváros tanügyi osztályának ez az értékes kezdeményezése két szempontból érdekel: saját leánygyermekünk szakszerű taníthatása és üzleteinkbe alkalmas, tanult, vezetésre képesített alkalmazottak képzése szempontjából.

Ezen kiválóan és nagy kedvvel vezetett iskolát szívesen ajánljuk t. Olvasóink figyelmébe.

Ipartestületi tagok kirándulása Bécsbe.

A *Wiener Gewerbe-Genossenschafts-Verband* meghívta a magyar kézműiparosokat, hogy látogassanak el Bécsbe. A magyar ipari szervezetek el is fogadták a meghívást s a nagyszámban jelentkezett iparostársaink e hó 16-án a keleti pályaudvarról 16 óra 25 perckor indulnak is Bécsbe. Sajnos, az értesítést későn kaptuk s így csak most tudjuk azt kartársainkkal közölni, hogy e 3 napos kirándulás részvételi díja, szállóval, étellel, belépődíjakkal, autóköltséggel és II. osztályú vasútidíjjal 102 pengő, III. osztályú vasúti díjjal 90 pengő.

Részvételre lehet jelentkezni a Kereskedelmi és Iparkamaránál (telefon: T. 264—01) vagy az Ipartestületek Országos Szövetségénél (telefon: J. 426—30).

Ha hitelre vásárolunk

nézzük meg, mit irunk alá! A hitelbe vett áru rendszerint drága, mert könnyen megcsalódik a hitelbe vásárló az áru minőségében, súlyában stb. Rendszerint magasabb árat is kell fizetni az ilyen módon vásárolt áruért. Sokszor meg drága pörösködés és költséges végrehajtás a vége. Ezért most újabban egyes cégek azzal a hangzatos ajánlattal kínálják hitelre áruikat, hogy ha a vásárló és a hitelező között vita merül föl (t. i. ha a vásárló egy-egy részlettel elmarad) nem fog a járásbíró-ságra szaladni, hanem döntsön közöttük a választott bíró, akinek személyét a budapesti ügyvédi kamara egyik titkára jelölje ki. Óvva intjük olvasóinkat, hogy ilyen egyes választott bírósági döntésbe bele menjen, ilyen nyomtatványt alá írjon.

Ha jogtalanság vagy sérelem ért, közöld az elnökséggel, hogy érdekedben eljárhasson!

Mert ilyen esetben a gyakorlat az, hogy ha az adós bármely oknál fogva nem fizet, a hitelező a nyomtatványon bírójelölést kér, akinek személyét az ügyvédi kamara titkára rendszerint a hitelező által megnevezett ügyvédben jelöli ki. Ez az egyoldalúan választott, helyesebben kijelölt ügyvédbíró a törvény előtt érvényesíthető olyan ítéletet hozhat, mely ellen érdemben semmiféle jogorvoslatnak helye nincsen. Legfeljebb az ellen, ha maga-magának és az ügyben eljáró ügyvéd társainak magasabb összegű díjazást állapít meg, mert megjegyzendő, hogy a választott bírósági intézménynél megengedett dolog a választott bíróság tagjainak díjazása.

Adomány.

Reichardt György úr, szakiskolai tanár 80 db. Vendéglős Beszerző Csoport részvényt adott az Otthon-alap javára. Hálás köszönet Otthonunk gyarapításáért.

Halálozás.

Klein Sándor, ipartestületünk szállodás tagja, a Deák Ferenc szálloda tulajdonosa, május 31-én, rövid szenvedés után 71 éves korában elhunyt. Temetése május 3-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor volt a rákoskeresztúri temető halottas házából, a legnagyobb részvét mellett.

Nyugdíjegyületünk

hivatalos ónái ipartestületünk irodájában köznapokon d. e. 10—12 óráig.

A kézművesiparosság megmozdulása a kisipari hitel sürgős rendezése ügyében.

Az országos jellegű iparos érdekképviselletekből alakult vezérlő bizottság e hó 2-án az Országos Iparegyesület helyiségében Papp József elnöklete alatt ülést tartott, amelynek tárgya a kézműves- és kisiparosság

hitelkérdésének megoldása volt. A bizottság Beesey Antal indítványára kimondotta, hogy addig is, amíg a kézműves- és kisiparosság országos szerveiből alakult bizottságnak módjában lesz az egész magyar kézműves- és kisipar talpraállítását célzó részletes javaslatokat terjeszteni a kormány elé, legelsősorban mint leg-sürgösebbet a kisipari hitel régóta vajudó kérdését kívánja rendezni. E kérdéssel kapcsolatban Lippay István dr. előadó az öregségi és rokkantsági törvényjavaslat-tal kapcsolatban az iparosságnak azt az óhaját hangoztatta, hogy a kisiparosok által befizetendő díjtartalékok hosszúlejárátú kölcsönök alakjában boesáttassanak az iparosság rendelkezésére. Sürgős a mai kisipari hitelkeretek megfelelő felemelése, valamint egy kisipari hitelszervezetnek országos kiépítése. Az előadó javaslatait a vezérlő bizottság emlékiratba foglalva, még a képviselőház nyári szünetének megkezdése előtt, a miniszterelnök útján kívánja a kormány elé juttatni s ebben a küldöttségben az összes országos jellegű ipari érdekképviselleteken kívül a képviselők kézművesipari blokkjának jelenlétét is kívánatosnak tartja. A kormány elé járuló küldöttség vezetésére Hadik János grófot kéri fel.

Kézműiparosok Lapja

címen a magyar kézműipari társadalom gazdasági, társadalmi és kulturális érdekeit szolgáló hetilap indult meg a múlt hó folyamán. Ezen feladatai mellett az Ipartestületek Országos Szövetsége, valamint az Országos Iparos Szövetség hivatalos kiadványait közli. Eddig megjelent számai azt mutatják, hogy feladatának komolyan akar megfelelni, mert a kézművesproblémák egész sorát tartja főlshinen és az egész ország kézműves mozgalmát számontartja és ismerteti.

UNGARISCHER

HOTELIER UND GASTWIRT

Budapest als moderne Fremden- und Badestadt

Von Otto Marencich, Generaldirektor.

Der ungemein rapide Aufschwung und die Entwicklung der Technik, sowie des Verkehrwesens üben besonders nach dem Kriege fördernden Einfluss auf den Fremdenverkehr aller Länder. Mit diesen Faktoren gleichzeitig, entwickelt sich das Hotelwesen und ist dieses heute schon überall zu einer Industrie eminenten Bedeutung geworden.

Alle Länder — ob gross oder klein — erkennen in der Hebung des Fremdenverkehrs nicht nur eine Kulturmission, sondern auch die damit verbundenen wirtschaftlichen Vorteile.

Diese Erkenntnis gewinnt nun auch bei uns täglich an Terrain und sind auch hier, wie allerorts die beru-

fenen Behörden bemüht, das noch immer fühlbare Kriegswirtschaftliche abzustreifen, den Fremdenverkehr zu fördern und zu unterstützen.

Ungarn gibt sich alle redliche Mühe, durch zielbewusste Propaganda die Aufmerksamkeit des Auslandes auf sich zu lenken und dem Fremden mit der dem ungarischen Folke angeborenen Gastfreundschaft zu begegnen. Jeder Einzelne trägt gerne dazu bei, dem Lande Freunde zu gewinnen.

Dieser Impuls kommt besonders in der Hotelindustrie zur Geltung, diese scheut selbst die grössten Opfer nicht, um zur Hebung des Fremdenverkehrs beizutragen und kann es ruhig betont werden, dass diese Opferfreudigkeit eher dem Patriotismus, als dem Eigennutz zuzuschreiben ist.

Die Hotelindustrie Ungarns war in der Vorkriegszeit mit jener Mitteleuropas vollkommen identisch,

und hatte sich die typischen Eigenheiten des östreichischen, speziell des wiener Hotels angeeignet.

Der ungarische Gasthof war stets ein ausgesprochenes gemütliches Heim sowohl für den Einheimischen, wie für den Fremden. Ungezwungenheit, Betonung der Gastfreundschaft und des Nationalcharakters, sowie familiäre Aufnahme ist immer vorherrschend.

Das für die ganze Welt tragische Völkerringen führte überall zur Vernachlässigung der alten Tradition. Die Neuzeit bedingt gebieterisch die Modernisierung, Rationalisierung und Mechanisierung des Hotelbetriebes. Der Einkehrgasthof ist zum Hotel und dieses zum Grosshotel emporgewachsen. Tonangebend ist diesbezüglich Amerika. Überall werden mit fieberhaften Eifer Investitionen gemacht, um mit den Grosshotels jenseits des grossen Teiches Schritt zu halten, ist doch heute der amerikanische Tourist am meisten ersehnt. In unserer Hauptstadt, wie in Wien, gab es vor der Kriege nur wenig Hotels, welche mit modernem Komfort eingerichtet waren — es waren dies nur jene, welche kurz vor dem Weltkriege gebaut wurden. — Diese genügten auch, da die Ansprüche des einheimischen Reisenden sich im bescheidenem Rahmen bewegten, der Fremdenverkehr aber noch nicht bedeutend war.

Durch die Zerstückelung des Landes erfuhr der Inlandverkehr einen bedeutenden Rückschlag und ist heute eher der internationale Verkehr vorherrschend. Der Fremdenverkehr Ungarns stützt sich nach wie vor auf den Transitverkehr und ganz besonders auf den Ausflugsverkehr.

Die intensive Berührung mit dem Auslande und der auf fast alle Schichten der Bevölkerung übergangene Reisedrang bringt es mit sich, dass auch der einheimische Gast immer grössere Ansprüche auf modernen Komfort erhebt.

Zentralheizung, Zimmer mit Bad und Toilette, Kalt und Warmwasser, Telefon, Lichtsignale, etc. sind auch bei uns zur selbstverständlichkeit geworden.

Wie schwierig es ist, einen alten Bau in ein modernes Hotel umzugestalten, mit welchen Opfern und Risiko solche Restaurierungen verbunden sind, ist allbekannt. Wie schwer es aber ist, diese Neuerungen in einem Lande durchzuführen, welches den wirtschaftlichen Zusammenbruch noch in allen Gliedern spürt, wissen wohl nur wir.

Es ist als ein wahres Glück zu betrachten, dass in letzterer Zeit sich die Einsicht unserer Regierung fühlbar macht und hat schon eine geringe diesbezügliche Besserung der Auffassung in der Hotelindustrie optimistische Stimmung und Vertrauen hervorgerufen. Wäre dies nicht der Fall, könnten wir wohl kaum mit der Hotelindustrie des Auslandes, besonders jener unserer Schwesterstadt Wien, Schritt halten. Unser Fremdenverkehr ist aber in erster Linie davon abhängig.

„Die Not macht erfinderisch“ ist ein altes Sprichwort, bei uns aber besonders zutreffend. Die Nachkriegszeit brachte ausser den Gedanken der unbedingten Notwendigkeit der Hebung des Fremdenverkehrs, auch die Einsicht und Idee der intensiven Ausnützung der vielen vorzüglichen Heilquellen Ungarns, vor allem jener unserer Hauptstadt.

Wir verdanken diese Idee ausgezeichneten Männern, besonders aber einem jugendlichen Mitgliede des Herrscherhauses, welcher sich mit dem Gewichte seiner hohen Stellung und seiner edlen patriotischen Gesinnung in den Dienst der Sache gestellt hat.

Der Gedanke, die herrlich gelegene Stadt Budapest als Bäderstadt zu propagieren kan nicht genug gerühmt werden, zumal dies nicht nur der Hebung des Fremdenverkehrs, sondern auch zum Wohle der Menschheit gereicht.

Dem Schreiber dieser Zeilen steht die Anmassung ferne, einen einzig zum Ziele führenden Rat zu erteilen, doch sei es ihm erlaubt, gestützt auf seine langjährige Praxis dieses Feld zu berühren.

Budapest als Badestadt bietet tatsächlich neben seinen vorzüglichen Heilquellen die Annehmlichkeiten der Grosstadt, es ist ein wahres Wiesbaden am Tore des Balkans! Buda (Ofen) der ganze am rechten Ufer gelegene Stadtteil ist dazu wie von Gott geschaffen. Aertzliche Fakultäten von Weltruf bilden die Zierde unseres Landes, was für diesen Zweck von ungemein grossem Werte ist. Es sind somit alle Möglichkeiten gegeben, diese grosszügige Idee auszubauen, nur müsste sie auch richtig angefasst werden.

Das Terrain, welches vorderhand für die Propagierung unserer Badestadt in Betracht kommt, liegt meiner Ansicht nach nicht im Westen, sondern im Osten Europas, wo Badeorte und Kurmöglichkeiten gänzlich fehlen. Unsere Aerzte könnten auf diesem Gebiete unermesslich viel nützliche Arbeit leisten, indem sie trachten, die Kollegen der Nachbarstaaten für Budapest zu gewinnen und geschähe dies nicht im ureigenen Interesse, sondern auch aus patriotischer Pflicht.

Nicht Kritik üben, sondern Hand anlegen sei das Losungswort!

Im Verfolge des Ausbaues unserer vorzüglichen Heilquellen wurde übrigens durch die Errichtung des Gellért- und Széchenyi-Bades, welche sich vor aller Welt zeigen können, ein Anfang gemacht, es müsste jetzt nur der Ausbau der übrigen, am Fusse des Gellértfelsens gelegener Heilquellen, ohne Rücksicht auf Privat- oder Sonderinteressen folgen. Es müsste ferner zur Errichtung eines Kurhauses (nicht Badehotels!) geschritten werden, welches mit seinen Lesesälen, Konversationsräumen, Promenadkonzerten und Veranstaltungsgelegenheiten aller Art sich zu einem wirklichen Treffpunkt aller Kurbedürftigen und Durchreisenden gestalten könnte. Es braucht durchaus nicht gleich auf eine Spielbank gedacht werden, obwohl auch dies kein Unglück wäre! Sehen wir doch, dass in den Ländern, in welchen die Kasinos erlaubt sind, zumal wenn die Behörde darüber wacht, dies dem Lande nur vom Nutzen ist, und andererseits die geheimen Spielhöhlen verschwinden, welche selbst die wachsamste und findigste Polizei nicht gänzlich ausrotten kann, und welche in jeder Beziehung viel gefährlicher sind, als die unter Kontrolle stehende, erlaubte Spielbank. Mit dieser Frage steht es eben so, wie mit dem Problem der erlaubten und unerlaubten Prostitution:

C'est humain, en conséquence éternel!

All diese Ausführungen sind nur zu Papier gebrachte Ideen und müssen als solche gewertet erscheinen, wie so viele hundert Andere, welche auf diesem Gebiete täglich das Licht der Welt erblicken und eifrigst erörtert werden. Hauptsache ist, dass von den Vielen die Beste und Gesundeste ohne Zagen herausgegriffen werde und dass man sodann unentwegt zur Ausführung schreite.

Es erübrigt sich noch zu bemerken, dass zur Ausführung eines gesunden, nicht mit Utopien gemässteten und dem Eigennutz dienenden Planes, die so viel betonten, nötigen Geldquellen nicht fehlen würden.

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

ÖZV. BERKOVITS KÁROLYNÉ

Budapest, VI., Sip ucca 4. szám.

Telefon: József 425-31.

*

**Hektograph, papírszalvéta,
blokk, étlap, fogvájó,
billiárdgolyók, dá-
kók, dominók,
sakkok**

és az összes vendéglői és kávéházi kellékek legolcsóbban.

**Vendéglői, kávé-
házi berendezések**

Evőeszközök, alpakka és chinaezüst áruk.
Billiárdok, asztalok, **székek**, új és használtak.

Porcellán és üvegáru.

Legolcsóbb árak. Kérjen árjegyzéket.
Költségvetés díjtalan. Vétel és eladás.
Ezüstözést, alpakka javítást vállalunk.

FRIED ZSIGMOND ÉS FIA
BUDAPEST, VII., KIRÁLY UCCA 39. SZ.

SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI
Palackborok VILLÁNY Pezsgők

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

KIADJA

**A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS
VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETE**

A KIADÁSÉRT FELEL:

KUTASSY LAJOS

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

EGY ÉVRE 20 PENGŐ.

SEGÉDEKNEK ÉS TANULÓKNAK 10 PENGŐ.

SAJTOK

WAGNER TESTVÉREK

Budapest, IV., Vámház körút 4. sz.

Sajt-, vaj-, csemege-, ital- és fűszerárú nagykereskedők.

legelőnyösebb és leg-
jobb beszerzési forrása

ezelőtt Löwenstein M.
utóda

Telefon: József 361-61.

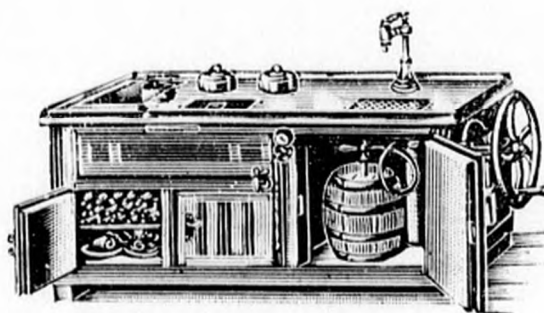
HENNEFELD

JÉGSZEKRÉNYGYÁRA

BUDAPEST

GRÓF ZICHY JENŐ-U. 5.

TELEFON: T. 114-29.

Szabadalmazott jégszekrények
Sörkimérőkészülékek, sörszerel-
vények. Jégszekrények és sör-
kimérők javítása.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Kedvező fizetési feltételek.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE BUDAPEST KÖBÁNYA

Gyártelep: X., Külső Jászberényi út 7-11. Hordósörrendelés: József 56-36, 56-37, 56-38. Palacksörrendelés: József 95-33.

Városi iroda: VIII., Eszterházy ucca 6. Hordósörrendelés: József 4-29.
Palacksörrendelés: József 43-10.

Világhírű KRISTÁLYVIZ mindenütt kapható!

Megrendelhető: **Szent Lukácsfürdő Részvénytársaság Kristály Kutvállalatánál.** Telefon: 243-90.

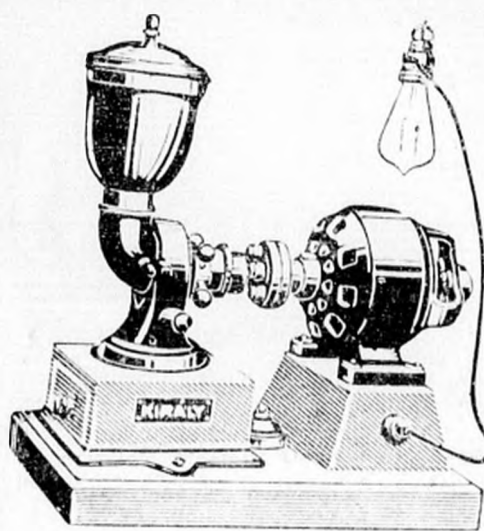
STOLLWERK TESTVÉREK RT.

BUDAPEST, V, POZSONYI ÚT 4/d.

TELEFON: TERÉZ 222-81.

Főző csokoládé
Mártó gyurma
Bonbonok
Ostyacikkek
Étcsokoládé
Karamella

Kávé-, fűszer-, cukor-, dió-, morzsa- és mákdarálók

különféle nagyságban
kézi- és motorerőre
kaphatók

Király Alajos
utóda

Király Sándor
gépgyárában

Budapest, VI., Felsőerdősor 6
Telefon: Teréz 271-50.

Nagyteljesítményű „Vivat” forma darálók. Kávé pörkö-
lők szesz és gázfűtésre, kézi és villanyhajtásra.

Központi iroda: Budapest V. Zrínyi u. 7.
Telefon: 134-90, 219-40.

Magyar palackos-bor különlegességek.

ÁLTALÁNOS BERENDEZŐ

VII., KIRÁLY UCCA 54. TEL.: T. 118-09.

Kávéházi, vendéglői, cukrászdai **felszerelések legolcsóbb beszerzési forrása.**

Interieurok tervezése és kivitelezése.
Használt és új **bútorok** állandóan raktáron.

ÁRAJÁNLAT DÍJTALANUL.

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**
Közp. iroda: **Bpest, VI., Andrassy út 5**